

PM 2005 RVIII (Dnr 303-3302/2005)

Miljöbalkskommitténs slutbetänkande (SOU 2005:59)

Remiss från Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet

Remisstid 1 december 2005

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande

1. Som svar på remissen "Miljöbalkskommitténs slutbetänkande" översänds denna promemoria.
2. Protokollet i detta ärende förklaras omedelbart justerat.

Föredragande borgarrådet Viviann Gunnarsson anför följande.

Bakgrund

Regeringen beslutade i december 1999 att tillkalla en parlamentariskt sammansatt kommitté, Miljöbalkskommittén, med uppdrag att utvärdera tillämpningen av miljöbalken och lämna förslag till nödvändiga reformer (dir. 1999:109). Kommitténs uppdrag har därefter utökats och preciserats genom tilläggsdirektiv. Deluppdragen har successivt rapporterats i sex delbetänkanden. I detta slutbetänkande redovisar kommittén förslag som gäller miljöbalkens system med miljökvalitetsnormer, erfarenheter av miljöorganisationernas rätt att överklaga miljöbeslut samt avgifter för prövning och tillsyn. Sammanfattning i *bilaga*.

Staden har tidigare yttrat sig över flera av kommitténs delbetänkanden.

Ärendet

Slutbetänkandet behandlar i huvudsak tre frågor – miljökvalitetsnormer, miljöorganisationernas roll i miljöprocessen samt avgifter.

Inledningsvis lämnas förslag som syftar till att utveckla systemet med miljökvalitetsnormer. Förslagen är främst inriktade på att stärka åtgärdsprogrammets roll. För tvingande miljökvalitetsnormer, s.k. gränsvärdesnormer, ska åtgärdsprogrammets roll utvecklas för att säkerställa att normen kan klaras. Det innebär att resultatet av var och en av de åtgärder som anges i ett åtgärdsprogram ska uppskattas och kvantifieras och att summan av åtgärder ska motsvara vad som krävs för att normen ska kunna klaras. Som en följd härav läggs bl.a. förslag om ökade möjligheter att utfärda generella föreskrifter när så behövs för att klara miljökvalitetsnormer. Förslagen om miljökvalitetsnormerna får betydelse även i lagstiftning utanför miljöbalken eftersom normerna och den reglering som finns i miljöbalken ska tillämpas också i andra lagar. Plan- och bygglagen utgör en sådan lag. Kommittén konstaterar att det finns stora oklarheter när det gäller tillämpningen av miljökvalitetsnormerna i plan- och bygglagen. Med hänvisning till att det pågår andra utredningar om plan- och bygglagen redovisas dock inga strukturella ändringsförslag.

Genom miljöbalken gavs miljöorganisationer rätt att överklaga vissa beslut. Viss oro har funnits för att sådana överklaganden skulle kunna leda till längre handläggningstider och fördröjade projekt.

Kommittén konstaterar att miljöorganisationerna endast i ett fåtal fall utnyttjat överklaganderätten och i flera fall kan medverkan från sådana organisationer bidra till förbättrade beslutsunderlag. Några ändringar föreslås inte.

Beträffande avgifterna uppehåller sig kommittén främst kring det statliga avgiftssystemet. Någon granskning av kommunernas avgifter för prövning och tillsyn har inte gjorts. Kommittén hänvisar i denna fråga också till den tidigare Tillsynsutredningens analyser och förslag.

Remisser

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden och stadsbyggnadsnämnden.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att kommitténs förslag till ändringar i balkens genomföranderegler för miljökvalitetsnormerna är viktiga och nödvändiga. Dock anses de styrmedel som ligger utanför miljöbalken fortfarande ha en oklar rättslig reglering och att det lämnas öppet vilka andra styrmedel och åtgärder som ska övervägas vid skapandet av åtgärdsprogram. Kontrollsystemet för åtgärder och styrmedel utanför balkområdet anses också för svagt analyserat. Inte heller tillsynsmyndigheternas roll vad gäller normernas tillämpning inom balksystemet anses tillräckligt belyst. Införandet av ett nytt bemyndigande att utfärda generella föreskrifter för att klara en norm tillstyrks.

Nämnden är kritisk till den hänvisning som kommittén gör till den tidigare Tillsynsutredningen och dess förslag. Nämnden anser menar att kommittén inte beaktat den i annat sammanhang föreslagna nedrustningen av det statliga miljöengagemanget och de konsekvenser detta har för kommunerna. Mot denna bakgrund betona vikten av att lösa kommunernas kostnadstäckning för förväntat merarbete.

Stadsbyggnadsnämnden anser att en förutsättning för att lagstiftningen skall vara möjlig att tillämpa på ett enkelt och rättssäkert sätt är att PBL och MB är samordnade på ett juridisktekniskt sätt. PBL:s koppling till miljökvalitetsnormer innebär, att det i bl.a. planärenden kommer in absoluta krav på att uppfylla en miljökvalitetsnorm som inte kan vägas mot andra viktiga hälso- och miljöfrågor i det enskilda planärendet. Nämnden anser att möjligheten att göra avvägningar mellan miljökvalitetsnormerna och andra åtgärder som skulle kunna förbättra människors hälsa och miljön i ett längre perspektiv måste utvecklas i både PBL och MB. Avvägningssmöjligheterna måste göras lika i de båda lagstiftningarna eftersom de är avsedda att tillämpas parallellt. I miljöbalken finns en bestämmelse i 16 kap § 5 om möjligheten att tillåta en verksamhet som medverkar till att en miljökvalitetsnorm överträds under förutsättning att andra åtgärder vidtas som ökar möjligheterna att uppfylla normen. Motsvarande möjlighet finns inte i PBL. Nämnden anser att liknande möjligheter skall införas i PBL så att de bägge korresponderande lagstiftningarna kan tillämpas under samma förutsättningar. Nämnden instämmer i kommitténs bedömning att regleringen av dessa frågor bäst tillgodoses genom ändringar i PBL. Vidare anser nämnden att förslaget till ändringar i MB 2 kap bör kompletteras med en regel som anger att vid tveksamhet i avvägningen av hur bestämmelserna ska tillämpas bör företräde ges åt den lösning som är bäst med hänsyn till befolkningens hälsa och den övergripande miljön.

Nämnden anser vidare att det i MB tydligt måste framgå att om en miljöstörning accepterats vid prövning av detaljplan skall detta ställningstagande gälla även vid pröv-

ning av samma miljöstörning enligt MB, såvida inte förhållandena på platsen påtagligt förändrats.

Nämnden är slutligen mycket tveksam till att, som miljöbalkskommittén föreslår, förstärka åtgärdsprogrammen. Erfarenheten som hittills finns av åtgärdsprogram är inte uppmuntrande.

Stadsledningskontorets synpunkter

Stadsledningskontoret väljer att koncentrera synpunkterna till frågan om miljökvalitetsnormerna.

Stora delar av slutbetänkandet behandlar denna fråga och en av kommitténs slutsatser är att utveckla åtgärdsprogrammen som verktyg för att innehålla normer. Mot detta har stadsledningskontoret inget principiellt att erinra. Kontoret anser dock att flera viktiga delfrågor inte klarläggs på det sätt om erfordras för att få en tydlig bild av hur processerna kan och bör utvecklas. Ett exempel utgörs av frågan om åtgärdsprogrammets rättsverkan. Å ena sidan konstaterar kommittén att åtgärdsprogram i normalfallet inte ska kunna överklagas, å andra sidan att så bör vara möjligt i fall där åtgärdsprogrammen kan bedömas få faktiska effekter för enskilda. Programmets rättsverkan för kommunerna och det ekonomiska ansvaret för att åtgärder vidtas på lokal nivå finner kontoret också alltför outvecklat.

Åtgärdsprogrammets roll föreslås utvecklas till att på ett konkret och kvantifierbart sätt redovisa hur en norm kan säkerställas. De styrmedel som kan ingå i ett åtgärdsprogram ska kunna vara av vitt skilda slag (internationella förhandlingar, skattelagstiftning, fysisk planering, utbildning/information, tillståndsprövning, tillsyn, generella föreskrifter m.m.). Stadsledningskontoret finner även i denna del behov av att frågan utvecklas ytterligare. Bland annat synes det svårt att i förväg kunna förutspå de kvantitativa effekterna för flera av de nämnda strategierna.

Kontoret vill också betona vikten av att miljökvalitetsnormernas innebörd och tillämpning i förhållande till annan lagstiftning klarläggs på ett utförligare sätt, inte minst i förhållande till plan- och bygglagen. Otydligheter föreligger i hur normerna ska tillämpas i t.ex. bostadsutbyggnadssammanhang där normerna kan, om de tolkas strikt, innebära att utbyggnad i perifera områden med sämre kollektivtrafikförsörjning och teknisk försörjning ges företräde framför förtätningsprojekt i områden med väl fungerande infrastruktur.

Slutligen konstaterar stadsledningskontoret att regeringen i direktiv 2004:170 lämnat ett särskilt uppdrag att utreda hur de aktuella åtgärdsprogrammen kan vidareutvecklas liksom kopplingarna till bl.a. plan- och bygglagen. Denna utredning avses presenteras under oktober månad 2005 och dess analyser och förslag vore värdefullt att ta del av parallellt med föreliggande betänkande.

Mina synpunkter

Miljöbalken är stommen i det svenska miljöarbetet och det är därför viktigt att lagstiftningen är utformad så att mesta möjliga miljönytta kan uppnås. Utredningen föreslår förändringar inom miljöbalkens system för miljökvalitetsnormer, erfarenheter av miljöorganisationernas klagorätt samt avgifter för provning och tillsyn. Stockholms stad anser att utredningens förslag till ändringar i balkens genomföranderegler för miljökvalitetsnormerna är viktiga och nödvändiga. Jag saknar dock en ökad samordning mellan å ena sidan miljökvalitetsnormerna och miljöbalkens tillämpning och å andra sidan plan- och bygglagen, vilket är viktigt då dessa lagar berör samma områden. Vikten av ökad sam-

ordning mellan lagarna har Stockholm tidigare betonat i remissvar med anledning till delbetänkanden från Miljöbalkskommittén.. Regeringen har lämnat ett särskilt uppdrag att utreda hur de aktuella åtgärdsprogrammen kan vidareutvecklas liksom kopplingarna till bl.a. plan- och bygglagen. Det vore värdefullt att ta del av resultatet av denna utredning parallellt med föreliggande miljöbalksbetänkande.

Jag delar kommitténs bedömning att åtgärdsprogrammen kan ges en bredare och mångsidigare möjlighet att motverka överskridande av normerna. Åtgärdsprogrammen får genom kommitténs förslag en regelkonstruktion som innebär att de är obligatoriska när en norm överskrids och de skall redovisa åtgärder som tillsammans kan göra att överskridanden upphör. Varje enskild åtgärds bidrag till att normen kan klaras, ska anges. Med kommitténs förslag ges ingen begränsning av hur genomgripande ett åtgärdsprogram kan bli. Att i förhand kunna föreslå en mängd åtgärder som tillsammans kan få tillräcklig effekt är en grannlaga uppgift. Av erfarenhet är det svårt att föreslå åtgärder som på längre sikt ger en hållbar utveckling. Risken finns att det kommer att bli svårt att föreslå åtgärder som kommer åt källorna till problemet. En utveckling mot mer kollektivtrafik, miljömässigt bättre fordon, däck och vägbeläggningar kan vara svårt att räkna hem i det kortare perspektivet men av erfarenhet ger förändringar på dessa områden störst miljömässig effekt. Åtgärdsprogrammets juridiska status är inte helt klar och bör tydliggöras.

Jag vill också betona vikten av att det finns en koppling mellan miljökvalitetsnormerna och de nationella miljökvalitetsmålen. Miljökvalitetsmålen ska ses som miljökvalitetsnormer av målsättningskaraktär och därför bör ett tillägg göras till 5 kap. 1§, första stycket med följande text: *eller i övrigt av riksdagen fastställda miljökvalitetsmål och delmål.*

I miljöbalkskommitténs uppdrag ingår även att utvärdera miljöorganisationers deltagande i miljöprocesser. Utvärderingen visar att de farhågor som fanns om att antalet överklagande skulle öka kraftigt samt att handläggningstiderna skulle förlängas inte har besannats. Tvärtom visar utvärderingen att de berörda parterna till stor del upplever miljöorganisationernas deltagande som positivt, särskilt om de kommer in tidigt i processen. Ökade möjligheter för miljöorganisationer att överklaga är positivt för såväl miljön som den demokratiska processen. Ett led i detta bör även vara att möjliggöra för fler miljöorganisationer att överklaga miljöbeslut. Kravet på fler än 2000 medlemmar är väl högt.

Slutligen vill jag lyfta fram att det är nödvändigt med en analys av vad ett utökat ansvar för kommunerna innebär för tillämpningen av lagen. Det är också viktigt att kommunerna kompenseras ekonomiskt för ökade kostnader.

Jag föreslår med hänvisning till vad som ovan anförts att kommunstyrelsen beslutar följande

1. Som svar på remissen "Miljöbalkskommitténs slutbetänkande" översänds denna promemoria.
2. Protokollet i detta ärende förklaras omedelbart justerat.

Stockholm den 24 november 2005

VIVIANN GUNNARSSON

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Sten Nordin* (m) och *Lotta Edholm* (fp) enligt följande.

Vi föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta att

1. delvis bifalla borgarrådets förslag till beslut
2. därutöver anföra följande:

PBL och MB måste vara samordnade för att lagstiftningen ska fungera på ett enkelt och rättssäkert sätt. Vi anser att möjligheten att göra avvägningar mellan miljökvalitetsnormerna och andra åtgärder som skulle kunna förbättra människors hälsa och miljö i ett längre perspektiv måste utvecklas i både PBL och MB.

Stockholm behöver en lagstiftning som på ett mer flexibelt sätt väger samman fördelar med nackdelar med ökade exploatering, inte fler extrema förbud som omöjliggör Stockholms möjligheter att växa.

Därutöver bör understrykas att utvecklingen med överklaganderätt för ideella organisationer är högst tvivelaktig och inte bör utökas utan snarare avvecklas. Särintressen bör inte ges legal status på det sätt som har gjorts i miljöprocesserna. Det är korporativism snarare än demokrati. Där emot bör givetvis möjligheter att delta i frivilliga samråd med intresseorganisationer bejakas och utnyttjas.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av *Kristina Axén Olin*, *Sten Nordin* och *Mikael Söderlund* (alla m), *Lotta Edholm* och *Ann-Katrin Åslund* (båda fp) med hänvisning till reservationen av (m) och (fp) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av *Ewa Samuelsson* (kd) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen besluta att

1. i huvudsak tillstyrka Miljöbalkskommitténs förslag och särskilt betona vikten av att frågan om kostnadstäckning för kommunernas förväntade merarbete för tillsyn löses
2. särskilt hänvisa till det särskilda yttrandet från kd, mp och v i Miljöbalkskommittén avseende åtgärder för att förhindra överskridande av miljökvalitetsnormer, samt deras reservation till förmån för miljöorganisationers ökade deltagande i miljöprocesser, kristdemokraternas särskilda yttrande i detta senare ämne samt folkpartiets särskilda yttrande i samma ämne
3. särskilt hänvisa till särskilt yttrande av kd, mp och v i Miljöbalkskommittén avseende kommuners kostnadskompensation vid ökade arbetsuppgifter i samband med prövning och tillsyn
4. särskilt hänvisa till särskilt yttrande av kd, mp, m, fp, v och c i Miljöbalkskommittén avseende kritik av att utestående frågor om prövningsordning och systemet för miljökonsekvensbedömningar inte skyndsamt får utredas färdigt. I sistnämnda hänseende bör särskilt iakttas att man i samråd med PBL-kommittén bör se på möjligheter att få in bygglovprövning i prövningsorganisationen för att tillgodose det uttalade önskemålet om ökad samordning mellan plan- och bygglagstiftningen och miljöbalken, och få en ökad effektivitet i denna prövning genom ett minskat antal överprövningsinstanser för bygglovärenden.

ÄRENDET

Regeringen beslutade i december 1999 att tillkalla en parlamentariskt sammansatt kommitté, Miljöbalkskommittén, med uppdrag att utvärdera tillämpningen av miljöbalken och lämna förslag till nödvändiga reformer (dir. 1999:109). Kommitténs uppdrag har därefter utökats och preciserats genom tilläggsdirektiv. Deluppdragen har successivt rapporterats i sex delbetänkanden. I detta slutbetänkande redovisar kommittén förslag som gäller miljöbalkens system med miljökvalitetsnormer, erfarenheter av miljöorganisationernas rätt att överklaga miljöbeslut samt avgifter för prövning och tillsyn. Staden har tidigare yttrat sig över flera av kommitténs delbetänkanden.

Slutbetänkandet behandlar i huvudsak tre frågor – miljökvalitetsnormer, miljöorganisationernas roll i miljöprocessen samt avgifter.

Inledningsvis lämnas förslag som syftar till att utveckla systemet med miljökvalitetsnormer. Förslagen är främst inriktade på att stärka åtgärdsprogrammets roll. För tvingande miljökvalitetsnormer, s.k. gränsvärdesnormer, ska åtgärdsprogrammet roll utvecklas till att säkerställa att normen kan klaras. Det innebär att resultatet av var och en av de åtgärder som anges i ett åtgärdsprogram ska uppskattas och kvantifieras och att summan av åtgärder ska motsvara vad som krävs för att normen ska kunna klaras. Som en följd härav läggs bl.a. förslag om ökade möjligheter att utfärda generella föreskrifter när så behövs för att klara miljökvalitetsnormer. Förslagen om miljökvalitetsnormerna får betydelse även i lagstiftning utanför miljöbalken eftersom normerna och den reglering som finns i miljöbalken ska tillämpas också i andra lagar. Plan- och bygglagen utgör en sådan lag. Kommittén konstaterar att det finns stora oklarheter när det gäller tillämpningen av miljökvalitetsnormerna i plan- och bygglagen. Med hänvisning till att det pågår andra utredningar om plan- och bygglagen redovisas dock inga strukturella ändringsförslag.

Genom miljöbalken gavs miljöorganisationer rätt att överklaga vissa beslut. Viss oro har funnits för att sådana överklaganden skulle kunna leda till längre handläggningstider och fördröjande projekt.

Kommittén konstaterar att miljöorganisationerna endast i ett fåtal fall utnyttjat överklaganderätten och i flera fall kan medverkan från sådana organisationer bidra till förbättrade beslutsunderlag. Några ändringar föreslås inte.

Beträffande avgifterna uppehåller sig kommittén främst kring det statliga avgiftssystemet. Någon granskning av kommunernas avgifter för prövning och tillsyn har inte gjorts. Kommittén hänvisar i denna fråga också till den tidigare Tillsynsutredningens analys och förslag.

REMISSER

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden och stadsbyggnadsnämnden.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande av den 19 oktober 2005 är i huvudsak av följande lydelse.

Stadsledningskontoret väljer att koncentrera synpunkterna till frågan om miljökvalitetsnormerna.

Stora delar av slutbetänkandet behandlar denna fråga och en av kommitténs slutsatser är att utveckla åtgärdsprogrammen som verktyg för att innehålla normer. Mot detta har stadsledningskontoret inget principiellt att erinra. Kontoret anser dock att flera viktiga delfrågor inte klarläggs på det sätt om erfordras för att få en tydlig bild av hur processerna kan och bör utvecklas. Ett

exempel utgörs av frågan om åtgärdsprogrammets rättsverkan. Å ena sidan konstaterar kommittén att åtgärdsprogram i normalfallet inte ska kunna överklagas, å andra sidan att så bör vara möjligt i fall där åtgärdsprogrammen kan bedömas få faktiska effekter för enskilda. Programmets rättsverkan för kommunerna och det ekonomiska ansvaret för att åtgärder vidtas på lokal nivå finner kontoret också alltför utvecklat.

Åtgärdsprogrammets roll föreslås utvecklas till att på ett konkret och kvantifierbart sätt redovisa hur en norm kan säkerställas. De styrmedel som kan ingå i ett åtgärdsprogram ska kunna vara av vitt skilda slag (internationella förhandlingar, skattelagstiftning, fysisk planering, utbildning/information, tillståndsprövning, tillsyn, generella föreskrifter m.m.). Stadsledningskontoret finner även i denna del behov av att frågan utvecklas ytterligare. Bland annat synes det svårt att i förväg kunna förutspå de kvantitativa effekterna för flera av de nämnda strategierna.

Kontoret vill också betona vikten av att miljö kvalitetsnormernas innebörd och tillämpning i förhållande till annan lagstiftning klarläggs på ett utförligare sätt, inte minst i förhållande till plan- och bygglagen. Otydligheter föreligger i hur normerna ska tillämpas i t.ex. bostadsutbyggnadssammanhang där normerna kan, om de tolkas strikt, innebära att utbyggnad i perifera områden med sämre kollektivtrafikförsörjning och teknisk försörjning ges företräde framför förtätningsprojekt i områden med väl fungerande infrastruktur.

Slutligen konstaterar stadsledningskontoret att regeringen i direktiv 2004:170 lämnat ett särskilt uppdrag att utreda hur de aktuella åtgärdsprogrammen kan vidareutvecklas liksom kopplingarna till bl.a. plan- och bygglagen. Denna utredning avses presenteras under oktober månad 2005 och dess analyser och förslag vore värdefulla att ta del av parallellt med föreliggande betänkande.

Stadsbyggnadsnämnden beslutade den 27 oktober 2005 att återopa stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av *Cecilia Obermüller* (mp), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordföranden *Lotta Edholm* (fp), *Katariina Gūven* (fp), *Mats G. Nilsson* (m), *Joakim Larsson* (m) och *Ingvar Snees* (m), *bilaga 1*.

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande daterat den 10 november 2005 är i huvudsak av följande lydelse.

Stadsbyggnadskontoret anser att en förutsättning för att lagstiftningen skall vara möjlig att tillämpa på ett enkelt och rättssäkert sätt är att PBL och MB är samordnade på ett juridiskttekniskt sätt. PBL är en lag där olika frågor och intressen vägs mot varandra till bästa möjliga resultat. PBL:s koppling till miljö kvalitetsnormer innebär, att det i bl.a. planärenden kommer in absoluta krav på att uppfylla en miljö kvalitetsnorm som inte kan vägas mot andra viktiga hälso- och miljöfrågor i det enskilda planärendet. Kontoret anser att möjligheten att göra avvägningar mellan miljö kvalitetsnormerna och andra åtgärder som skulle kunna förbättra människors hälsa och miljön i ett längre perspektiv måste utvecklas i både PBL och MB. Avvägningsmöjligheterna måste göras lika i de båda lagstiftningarna eftersom de är avsedda att tillämpas parallellt. I miljöbalken finns en bestämmelse i 16 kap § 5 om möjligheten att tillåta en verksamhet som medverkar till att en miljö kvalitetsnorm överträds under förutsättning att andra åtgärder vidtas som ökar möjligheterna att uppfylla normen. Motsvarande möjlighet finns inte i PBL. Kontoret anser att liknande möjligheter skall införas i PBL så att de bägge korresponderande lagstiftningarna kan tillämpas under samma förutsättningar. Kontoret instämmer i kommitténs bedömning att regleringen av dessa frågor bäst tillgodoses genom ändringar i PBL. Vidare anser kontoret att förslaget till ändringar i MB 2 kap bör kompletteras med en regel som anger att vid tveksamhet i avvägningen av hur bestämmelserna ska tillämpas bör företräde ges åt den lösning som är bäst med hänsyn till befolkningens hälsa och den övergripande miljön.

Kontoret anser vidare att det i MB tydligt måste framgå att om en miljöstörning accepterats vid prövning av detaljplan skall detta ställningstagande gälla även vid prövning av samma miljöstörning enligt MB, såvida inte förhållandena på platsen påtagligt förändrats.

Kontoret är slutligen mycket tveksam till att, som miljöbalkskommittén föreslår, förstärka åtgärdsprogrammen. Erfarenheten som hittills finns av åtgärdsprogram är inte uppmuntrande.

Kontorets synpunkter

Kontoret koncentrerar sina synpunkter till de svårigheter som MB, miljökvalitetsnormerna och den bristande samordningen med PBL innebär för kontorets verksamhet. Kontoret vill poängtera att så som miljökvalitetsnormerna är utformade i dagsläget kan de i vissa detaljplaneprojekt motverka sitt syfte med en bättre hälsa och miljö för regionens invånare.

Miljökvalitetsnormer enligt miljöbalken

Enligt miljöbalken är en miljökvalitetsnorm en föreskrift om kvaliteten på mark, vatten, luft eller miljön i övrigt. En miljökvalitetsnorm är således en bestämmelse om hur miljön bör eller skall vara beskaffad i olika avseenden. Den uttrycker hur miljön skall vara beskaffad inte hur mänsklig verksamhet skall utformas. Miljökvalitetsnormerna är rättsligt bindande och om de överträds finns regler i miljöbalken som kan få direkt verkan vid t.ex. tillståndsprövning och tillsyn.

När miljökvalitetsnormerna infördes antog Naturvårdsverket att de angivna gränsvärdena i huvudsak skulle klaras. Denna slutsats var fel, konstaterar miljöbalkskommittén. I delar av Stockholms innerstad, i Göteborg, Malmö, Helsingborg, Norrköping, Umeå, Uppsala, Botkyrka och Södertälje klaras inte normerna för kvävedioxid eller partiklar.

Kontoret anser att de åtgärdsprogram som regeringen fastställt är otillräckliga för att normerna ska klaras redan med dagens krav. EG direktivet förutsätter att normen skärps från och med år 2010 så att överskridanden får ske högst 7 dygn/år jämfört med nuvarande 35 dygn/år. Problemet har uppmärksamats av länsstyrelsen som i samarbete med Stockholms stad i förslag till åtgärdsprogram för kvävedioxid och partiklar framhöll: "Länsstyrelsen befarar att om reglerna kring miljökvalitetsnormer tillämpas strikt, skulle det innebära att knappast något ytterligare byggande skulle ske i länet. All utveckling som sker i länet riskerar att i någon mån medföra en ökad trafik in mot Stockholms stad och på de trafikleder som idag har eller riskerar att ha ett överskridande år 2005. (Länsstyrelsen i Stockholms län, 2004-01-19).

Miljökvalitetsnormer och plan- och bygglagen – kommitténs förslag till ändring av PBL.

I miljöbalkskommitténs uppdrag ligger endast att se över miljöbalkens regler om miljökvalitetsnormer. Därmed besvarar inte detta slutbetänkande den svåra men viktiga frågan om hur PBL skulle behöva anpassas för att bestämmelserna om miljökvalitetsnormer skulle kunna bli praktiskt och realistiskt tillämpbara. Frågan om bättre samordning mellan MB och PBL utreds inte heller av kommittén. Miljökvalitetsnormernas inkonsekventa koppling till PBL är ett av de största problemen i tillämpningen av MB och PBL.

Nuvarande regler i PBL kopplar till miljöbalkens bestämmelser om miljökvalitetsnormer på två ställen. Dels anges att miljökvalitetsnormerna skall iakttas (PBL 2 kap § 1): "Enligt miljöbalken skall miljökvalitetsnormer iakttas vid planering och planläggning". Dels anges att de inte får överträdas (PBL 2 kap § 2). "Planläggning får inte medverka till att en miljökvalitetsnorm enligt MB 5 kap överträds". De olika uttryckssätten innebär klara tolkningsproblem. Den senare bestämmelsen har tolkats som en stoppregel som kan hindra så gott som alla planeringsåtgärder i en situation när normerna inte klaras. Det finns en uppenbar risk att åtgärder som är viktiga för regionens utveckling stoppas i onödan av formella skäl, trots att de inte har någon väsentlig betydelse för uppfyllandet av normen.

Kontoret anser att lydelsen av PBL 2 kap § 2 måste ändras så att dess skrivning så som en stoppregel upphör och istället formuleras så att avvägningar kan göras med utgångspunkt från ett helhetsperspektiv på miljön och befolkningens hälsa så som är möjligt enligt MB.

Kommittén föreslår en enda förändring i PBL:s regelsystem. Det gäller PBL 2 kap § 1. Den föreslagna förändringen kommer att ha följande lydelse. " vid planering och planläggning skall

miljökvalitetsnormer enligt 5 kap miljöbalken iakttas”. Förändringen medför ingen materiell skillnad i tillämpningen av PBL utan är en ren lagteknisk konstruktion. Denna föreslagna förändring medför inte någon förbättring för kontorets verksamhet och därmed kvarstår problemen med tillämpningen miljökvalitetsnormerna och PBL.

Förutsättningar för rimlighetsbedömning – kommitténs förslag i MB 2 kap

I flera fall har kontoret stått inför avvägningar där ett planförslag medfört att normvärden överskrids lokalt samtidigt som det tänkta projektet medför förbättringar i andra avseenden. I Hammarby Sjöstad och på andra håll har bebyggelseskärmar använts som skydd för störningar från intilliggande trafikleder. Problemet är att en bebyggelseskärm eller ett bullerplank kan minska genomluftningen av vägen och därmed bidra till att luftföroreningshalterna överskrider normen. Det är inte rimligt att angelägna miljöåtgärder ska stoppas på grund av formella överskridanden av normvärden på körbanor, vid tunnelmynningar eller andra platser där människor inte exponeras för halterna under någon lång tid.

Tanken är att normen i första hand ska klaras där människor vistas långvarigt och på platser som är representativa för genomsnittsförhållandena för befolkningen vilket också har stöd i EG direktivet (1999/30/EG), bilaga VI ”Lokalisering av provtagningsplatser för mätning av svavel-dioxid, kvävedioxid och kväveoxider, partiklar och bly i luften.”

MB har också i 2 kap § 7 en avvägningsmöjlighet genom en bestämmelse om att krav på hänsyn gäller i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem. Regeln innebär bland annat att nyttan av skyddsåtgärder ska kunna vägas mot kostnaderna. Problemet i de olika lagstiftningarna är att bestämmelserna om rimlighetsbedömning inte gäller när en miljökvalitetsnorm överträds. En begränsad avvägningsmöjlighet anges i MB 16 kap § 5 för de fall då en norm överträds.

Bestämmelsen gör ingen åtskillnad mellan verksamheter som har stor eller liten betydelse för normöverskridandet. Det kan betyda att en åtgärd med begränsad betydelse för överskridandena kan drabbas av höga kostnader eller hindras helt på grund av att tillstånd, detaljplan eller lov inte kan ges i strid med lagens formulering. Kommittén föreslår en ändring i MB 2 kap § 7b för att ge möjligheter till avvägningar när en miljökvalitetsnorm överträds.

Problemet med förslaget är att det enbart avser en tillståndsprövning av verksamheter och inte gäller detaljplanering och annan prövning enligt PBL. PBL är en lag där olika frågor och intressen vägs mot varandra till en genomtänkt helhet. Eftersom PBL:s koppling till miljökvalitetsnormerna medför absoluta krav ibland annat planärenden som inte kan vägas mot andra aspekter gör att PBL:s koppling till miljöbalken är strängare än miljöbalken egen koppling till de egna reglerna.

Åtgärdsprogram enligt miljöbalkskommitténs slutbetänkande

Kommitténs slutbetänkande går i första hand ut på att stärka åtgärdsprogrammets roll för att säkerställa miljökvalitetsnormernas efterlevnad. Som argument anförts att åtgärdsprogrammen kan upprättas med utgångspunkt från ett helhetsperspektiv och lättare prioritera mellan åtgärder av olika slag beroende på hur verkningsfulla och kostnadseffektiva de är. De styrmedel som pekas ut i ett åtgärdsprogram kan vara av vitt skilda slag. Som exempel kan nämnas internationella förhandlingar, skattelagstiftning, fysisk planering, utbildning och information. De styrmedel MB erbjuder är främst individuell prövning – tillståndsprövning och tillsyn – samt generella föreskrifter.

Länsstyrelsen i Stockholms län har i samråd med Stockholms stad upprättat förslag till åtgärdsprogram för kvävedioxid (juni 2003) och partiklar (januari 2004). Regeringen har i sin tur den 9 december 2004 fastställt vissa delar av länsstyrelsens förslag till åtgärdsprogram avseende miljökvalitetsnormerna för kvävedioxid och partiklar i Stockholms län men inte behandlat de kraftfulla åtgärder som förutsätter nya lagar och förordningar. I samband med detta beslut har regeringen ånyo uppdragit åt länsstyrelsen i Stockholm att upprätta förslag till kompletterande åtgärdsprogram.

Kontoret delar kommitténs bedömning att åtgärdsprogrammen kan ges bredare och mångsidigare möjligheter att motverka överskridande av normerna. Det är därför viktigt att arbetet med att upprätta åtgärdsprogram fortsätter. Kontorets slutsats är emellertid att kommitténs förslag att stärka programmens betydelse som förutsättning för andra beslut inte kan tillstyrkas. Detta beror främst på att åtgärdsprogrammen har en oklar rättssäker ställning genom sin juridiska konstruktion. Åtgärdsprogrammets juridiska status är inte helt klar och tydlig. Tanken är att de inte skall vara direkt bindande utan dra upp riktlinjer för efterföljande beslut. Å andra sidan anger kommittén att det inte finns några konstitutionella hinder mot att åtgärdsprogrammen styr myndigheter och kommuner för att vidta sådana åtgärder som framgår av programmen.

Åtgärdsprogrammen får genom kommitténs förslag en regelkonstruktion som innebär att de är obligatoriska när en norm överskrids och de skall redovisa åtgärder som tillsammans kan göra att överskridandena upphör. Varje enskild åtgärds bidrag till att normerna kan klaras ska anges. Varje enskild åtgärds bidrag till att normen kan klaras ska anges. Det finns ingen begränsning av vilka åtgärder de kan innehålla. ”Ett åtgärdsprogram får omfatta all verksamhet och alla åtgärder som kan påverka möjligheterna att klara föreskrivna miljö kvalitetsnormer”.

Genom att det har visat sig vara svårare att klara normerna än vad som tidigare antagits kommer många åtgärdsprogram att behöva bli mer långtgående än vad som tidigare förutsatts. Med kommitténs förslag ges ingen begränsning av hur genomgripande ett åtgärdsprogram kan bli eller vad dess konsekvenser för befolkningen och näringslivet i regionen blir. Kravet är endast att det måste göras tillräckligt långtgående för att normerna ska klaras. Åtgärdsprogrammen kommer troligen att upprättas av länsstyrelser och fastställas av regeringen. Programmen kan innebära att en kommun kan åläggas att vidta åtgärder som innebär dramatiska och uppenbart kontroversiella förändringar. Kontoret anser att denna konstruktion är betänkelig med hänsyn till den representativa demokratin på kommunal nivå och det kommunala självstyret.

Därutöver är det oklart vilken verkan ett åtgärdsprogram kan få i förhållande till enskilda. Rättsverkningar får åtgärdsprogrammen gentemot enskilda först genom efterföljande beslut. Men om åtgärdsprogrammet innebär i det närmaste bindande förutsättningar för de efterföljande besluten medför de en indirekt rättsverkan mot enskilda redan vid framtagandet av åtgärdsprogrammen. Kommittén har inte heller uteslutit att de kan komma att utformas så ingripande i enskildas förhållanden att de i vissa fall måste gå att överklaga.

Kontoret är tveksamt till att förstärka åtgärdsprogrammen. De erfarenheter som finns är inte uppmuntrande. Det har varit svårt att fatta beslut om och finansiera effektiva åtgärder som kommer åt källorna till luftföroreningar, buller mm. Åtgärdsprogrammen kommer sannolikt att medföra betydligt större kostnader än vad man tidigare antagit. Om programmen skall kunna realiseras och ge den effekt som eftersträvas måste staten ta ett större ekonomiskt ansvar för genomförandet.

Konsekvenser för Stockholms långsiktiga utveckling

Stockholm har i sin översiktsplan, ÖP 99, tagit ställning till stadens fortsatta utbyggnad. Stadens ambition är att den obebyggda mark som återstår innanför stadsgränsen ska bevaras. Framtidens byggande ska i möjligaste mån ske på redan exploaterad mark. Strategin benämns ”bygg staden inåt”.

Luftföroreningar och buller är de miljö störningar i Sverige som påverkar flest antal människors hälsa och välbefinnande. Problemen kan till stor del sägas vara kopplade till trafikutvecklingen. Staden vill motverka denna utveckling genom att bygga nya bostäder i goda kollektivtrafiknära lägen. Genom att förtäta och bygga staden inåt skapas förutsättningar för kortare resvägar och därmed för ökad andel kollektivtrafik.

Ur miljö kvalitetsnorms- och bullersynpunkt är stadens utbyggnadsstrategi inte okomplicerad eftersom den medför att nyproduktion av bostäder sker i områden med omfattande trafik. Sett i ett långsiktigt perspektiv är det viktigare att dämpa ökningen av biltrafik och möjliggöra kompletteringsbebyggelse i befintliga stadsdelar än att lokalisera all nyproduktion till områden med mycket låga störningsnivåer. Åtgärder som bidrar till att begränsa den sammanlagda trafikutvecklingen och medverka till att invånarnas hälsoläge förbättras bör tillåtas även i de fall de medför lokalt begränsade bidrag till överskridande av en miljö kvalitetsnorm.

Staden strävar i sin planering av ny bostadsbebyggelse efter att dämpa effekterna av luftföroreningar och trafikbuller. Det sker i nya detaljplaner genom att bestämmelserna om byggnadsutformning och skyddsåtgärder sker inom planområdet. Sådana åtgärder är viktiga i enskilda planeringssituationer men har mycket begränsad effekt på den totala luftföroreningssituationen och det totala bullret i ett samhälle. En utveckling mot mer kollektivtrafik, miljömässigt bättre fordon, däck och vägbeläggning ger avsevärt större effekt. Åtgärder för att klara miljö kvalitetsnormer bör i första hand ha generell karaktär och inriktas på att minska störningarna vid källan.

Miljöorganisationerna i processen

Frågor som också behandlas av kommitténs slutbetänkande är huruvida olika miljöorganisationers deltagande i beslut enligt miljöbalken (organisationernas rätt att överklaga beslut om tillstånd, godkännande eller dispens) förorsakar projekt eller inte. Kommitténs slutsatser är att miljöorganisationerna endast i ett fåtal fall utnyttjat möjligheterna att överklaga avgöranden enligt miljöbalken. Under den genomförda undersökningsperioden framkom det att verksamhetsutövarnas farhågor ändå kvarstår om att organisationernas rätt att överklaga skall leda till försenade och fördyrade projekt. Miljöbalkskommittén anser att miljöorganisationerna kan spela en viktig roll vid miljöprövningar genom att bidra med sakkunskap och förmå verksamhetsutövare och prövningsmyndighet att motivera sina ställningstaganden tydligt. De kan också på ett effektivt sätt kanalisera synpunkter från många olika sakägare. Kommittén har emellertid avstått från att lämna synpunkter till ändringar av bestämmelsen då denna prövning pågår i annat sammanhang, med utgångspunkt från Århus-konventionen, överväganden om allmänhetens roll i prövningsprocessen.

Avgifter för prövning och tillsyn

Betänkandet behandlar också frågan om statens kostnader och intäkter vid prövning och tillsyn av miljöfarlig verksamhet, vattenverksamhetens tillsyn och prövning samt motsvarande förfarande för täkter. Kommittén har granskat de olika arbetsmomenten som ingår vid prövning och tillsyn för att bedöma om det finns några hinder av principiell natur mot avgiftsfinansiering av några av dem. Kommittén kommer till den slutsatsen att avgiftssystemet för den miljöfarliga verksamheten och för täktverksamheten bör förbli oförändrat med fasta årliga avgifter. För vattenverksamheten bör avgifterna på lång sikt harmoniseras med det system som gäller för miljöfarlig verksamhet och täktverksamhet. På kort sikt bör man däremot överväga fasta prövningsavgifter för olika typer av verksamheter.

I dessa övriga frågor som utretts i slutbetänkandet ser kontoret inga direkta kopplingar till den egna verksamheten varför detta lämnas utan vidare kommentarer.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade den 11 oktober 2005 att i huvudsak tillstyrka Miljöbalkskommitténs förslag och särskilt betona vikten av att frågan om kostnadstäckning för kommunernas förväntade merarbete för tillsyn löses.

Reservation anfördes av *Jakob Forssmed* (kd), bilaga 1.

Reservation anfördes av *Johan Steenboff Eriksen* (m), *Katarina Larsson* (m), *Torbjörn Erbe* (m), *Anna Starbrink* (fp) och *Gustav Åkerblom* (fp), bilaga 1.

Särskilt uttalande gjordes av *Viviann Gunnarsson* (mp), bilaga 1.

Särskilt uttalande gjordes av *Rolf Brattström* (v), bilaga 1.

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 26 september 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att utredningens förslag till ändringar i balkens genomföranderegler för miljö kvalitetsnormerna, är viktiga och nödvändiga.

Åtgärdsprogrammen

Förvaltningen anser att det som föreslås beträffande tillståndsgivning och tillsyn, ges en acceptabel roll med de föreslagna ändringarna i 2 kapitlet 7 § men anser att andra styrmedel som ligger utanför miljöbalken fortfarande har en oklar rättslig reglering och att det lämnas öppet vilka andra styrmedel och åtgärder som ska övervägas vid skapandet av program. Förvaltningen ifrågasätter om inte exempelvis lagen (2004:629) om trängselskatt borde kunna knytas till ett åtgärdsprogram eller innehålla en hänvisning till miljöbalken i likhet med de tretton övriga lagarna som berörs av följdändringarna, med hänvisning till att det inte kan uteslutas att åtgärderna kan ge upphov till trafikomfördelningar som också är negativa ur miljö kvalitets synpunkt. Vidare delar förvaltningen utredningens syn på att det behövs en kontroll av att programmens åtgärder och styrmedel vidtas och följs. Kontrollsystemet för åtgärder och styrmedel utanför balkområdet anses dock för svagt analyserat. Inte heller tillsynsmyndigheternas roll inom balksystemet anses tillräckligt belyst. Förslaget till bestämmelser i 5 kapitlet 3 § och 3a § anses olämpligt formulerat. Vilka roller som respektive myndighet och kommun har, bör anges tydligare.

Den individuella prövningen

Förvaltningen tillstyrker i stort de föreslagna ändringarna av hur individualprövningen ska förhålla sig till miljö kvalitetsnormerna (2 kapitlet 7 §). Förvaltningen anser dock att de exakta formuleringarna kan behöva överarbetas för att reglerna inte ska brista i konsekvens beroende på verksamhetens karaktär.

Ny föreskriftsrätt

Förvaltningen tillstyrker införandet av ett nytt bemyndigande att utfärda generella föreskrifter för att klara en norm men ställer sig frågande till att denna ändrig skulle påkalla ett borttagande av möjligheten att införa miljöskyddsområden för att klara en norm. Även institutet miljöskyddsområde anses kunna utvecklas för dessa syften.

Plan- och bygglagen

Förvaltningen anser att det är bra att bestämmelsen om att miljö kvalitetsnormer ska iakttas vid planering och planläggning, flyttas till plan- och bygglagen.

Angifterna

Förvaltningen är kritisk till den hänvisning som kommittén gör till den tidigare Tillsynsutredningen och dess förslag. Man menar också att kommittén inte beaktat den i annat sammanhang föreslagna nedrustningen av det statliga miljöengagemanget och de konsekvenser detta har för kommunerna.

RESERVATIONER M M

Stadsbyggnadsnämnden

Reservation anfördes av Cecilia Obermüller (mp), enligt följande.

Stadsbyggnadsnämnden överlämnar och återoppar tjänsteutlåtandet i stort som svar på remissen, samt anför följande tillägg till kontorets remissyttrande. I den översiktliga planeringen och i planprogram är det mycket viktigt att ta hänsyn till miljökvalitetsnormer och miljömål för att kunna utveckla staden i en miljö- och hälsomässigt hållbar riktning. Åtgärdsprogrammet bör i enlighet med det av Miljöförvaltningens lämnade tjänsteutlåtande förstärkas.

Miljöbalken är stommen i det svenska miljöarbetet och det är därför viktigt att lagstiftningen är utformad så mesta möjliga miljönytta kan uppnås. Utredningen föreslår förändringar inom miljöbalkens system för miljökvalitetsnormer, erfarenheter av miljöorganisationernas klagorätt samt avgifter för prövning och tillsyn. Nämnden önskar hänvisa till miljöpartiets reservationer och särskilda yttranden i utredningen som bl a tar upp bättre koppling mellan miljökvalitetsnormer och miljökvalitetsmål, tydligare koppling mellan miljöbalken och plan- och bygglagen samt att överklagningsrätten hos miljöorganisationer bör utvidgas inte läggas på en miniminivå i strid med Åhuskonventionens intentioner och den normalt höga svansföring Sverige brukar ha vad avser offentlighetsprincip, insyn och demokratisyn.

Demokratifrågorna för medborgarnas inflytande i planprocesserna behöver utvecklas skyndsamt även i Stockholms kommun.

Miljökvalitetsnormerna är satta för att skydda vår hälsa från sådant som ger direkta fysiska och hälsoskadliga effekter och det behövs sättas absoluta gränser för vad som kan tolereras och ej. Åtgärdsprogrammen måste därför bli aktiva verktyg för att få till stånd de nödvändiga åtgärder som behövs genomföras.

Strategin i översiktsplanen, att bygga staden inåt och i goda kollektivtrafiklägen är helt rätt för att inte ytterligare öka bilismen. Tyvärr frångås denna strategi i ett flertal större och mindre plan- och årenden.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordföranden Lotta Edholm (fp), Katariina Güven (fp), Mats G. Nilsson (m), Joakim Larsson (m) och Ingvar Snees (m) enligt följande.

Vi instämmer fullständigt i kontorets synpunkter angående miljöbalkskommitténs slutbetänkande. PBL och MB måste vara samordnade för att lagstiftningen skall fungera på ett enkelt och rättsäkert sätt. Vi anser i likhet med kontoret att möjligheten att göra avvägningar mellan miljö- och kvalitetsnormerna och andra åtgärder som skulle kunna förbättra människors hälsa och miljö i ett längre perspektiv måste utvecklas i både PBL och MB.

Stockholm behöver en lagstiftning som på ett mer flexibelt sätt väger samman fördelar med nackdelar med ökad exploatering, inte fler extrema förbud som omöjliggör Stockholms möjligheter att växa.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Reservation anfördes av vice ordföranden Jakob Forssmed (kd) mot nämndens beslut enligt följande.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden borde ha beslutat att

1. i huvudsak tillstyrka Miljöbalkskommitténs förslag och särskilt betona vikten av att frågan om kostnadstäckning för kommunernas förväntade merarbete för tillsyn löses

2. särskilt hänvisa till Marithe Erikssons (kd), Eva Hallströms (mp) och Willy Söderdahls (v) särskilt yttrande avseende åtgärder för att förhindra överskridande av miljökvalitetsnormer, samt deras reservation till förmån för miljöorganisationers ökade deltagande i miljöprocesser med rätt att överklaga beslut, Marithe Erikssons (kd) särskilda yttrande i detta senare ämne samt Sören Norrbys (fp) särskilda yttrande i samma ämne
3. särskilt hänvisa till särskilt yttrande av Marithe Eriksson (kd), Eva Hallström (mp) och Willy Söderdahl (v) avseende kommuners kostnadskompensation vid ökade arbetsuppgifter i samband med prövning och tillsyn
4. särskilt hänvisa till särskilt yttrande av Marithe Eriksson (kd), Eva Hallström (mp), Lars Lindblad (m), Sören Norrby (fp), Willy Söderdahl (v) och Roger Tiefensee (c) avseende kritik av att utestående frågor om prövningsordning och systemet för miljökonsekvensbedömningar inte skyndsamt får utredas färdigt. I sistnämnda hänseende bör särskilt iakttas att man i samråd med PBL-kommittén bör se på möjligheter att få in bygglovprövning i prövningsorganisationen för att tillgodose det uttalade önskemålet om ökad samordning mellan plan- och bygglagstiftningen och miljöbalken, och få en ökad effektivitet i denna prövning genom ett minskat antal överprövningsinstanser för bygglovärenden.

Reservation anfördes av ledamöterna Johan Steenhoff Eriksen (m), Katarina Larsson (m), Torbjörn Erbe (m), Anna Starbrink (fp) och Gustav Åkerblom (fp) mot nämndens beslut enligt följande.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden borde ha beslutat

1. att i huvudsak tillstyrka förvaltningens förslag till remissvar
2. därutöver anföra följande.

Principen om att myndighetsutövning i största mån skall vara avgiftsfinansierad är på många sätt god. Det är dock angeläget att den totala regel- och finansieringsbördan för olika verksamheter beaktas vid utformningen av regelverk och kontrollskyldighet. Bördan för näringsidkare eller privatpersoner får aldrig bli så stor att den i praktiken omöjliggör verksamheten som regelverket avser.

Särskilt uttalande gjordes av ordföranden Viviann Gunnarsson (mp) enligt följande.

Miljöbalken är stommen i det svenska miljöarbetet och det är därför viktigt att lagstiftningen är utformad så mesta möjliga miljönytta kan uppnås. Utredningen föreslår förändringar inom miljöbalkens system för miljökvalitetsnormer, erfarenheter av miljöorganisationernas klagorätt samt avgifter för prövning och tillsyn. Jag ställer mig positiv till förvaltningens förslag, men vill hänvisa till miljöpartiets reservationer och särskilda yttranden i utredningen som bl.a. tar upp bättre koppling mellan miljökvalitetsnormer och miljökvalitetsmål, tydligare koppling mellan miljöbalken och plan- och bygglagen samt att överklagningsrätten hos miljöorganisationer bör utvidgas.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Rolf Brattström (v) enligt följande.

Jag vill hänvisa till de reservationer som vänsterpartiets ledamot, Willy Söderdahl, gjort i Miljöbalkskommitténs slutbetänkande.